

NYA

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 4.

H. J. ANDERSSON.

April 1850.

INNEHÅLL: ORIG.-AFH.: THEDENIUS: Stockholmstraktens Phanerogamer och Ormbunkar. PHYTOGR.: LANGE: Om skillnaden emellan *Ulmus montana* och *campestris*. BABINGTON: Om skillnaden emellan *Sagina apetala* och *ciliata*. LITT.-ÖFVERS.: FRIES: Öfver naturens perfectibilitet, med afseende på vegetationens utveckling. DOELL: Zur Erklärung der Laubknospen der Amentaceen. WOLFF: Das Keimen, Wachsthum und die Ernährung der Pflanzen. STRÖDDA UNDERR.: Botaniska resor till Omberg och Kinnekulle. Uppgifter rörande askan efter växter.

I. Original-Afhandling.

Stockholmstraktens Phanerogamer och Ormbunkar, upptecknade af K. F. Thedenius.

Några yngre botanister, som under flere år vistats i Stockholm och gjort utvandringar i dess granskap, samt derunder känt bristen på en förteckning öfver traktens växter, öfverenskommo under förledne året att uppsätta en sådan. Då likväl deruti endast kunde inflyta, utom det som redan var i tryck publicerad, hvad dessa få personer hade sig bekant, men Stockholmstrakten i botaniskt syfte under sednare tider genomsökts, ehuru oftast utan ömsesidigt meddelande, af ganska många botanister, så kunde denna förteckning icke blifva på långt när fullständig. Då den det oaktadt torde böra komma till fleres kännedom, för att efter hand kompletteras, och bidrag dertill redan blifvit benäget lemnade och finnas införde från många botanister, som gjort exkursioner omkring Stockholm, så hoppas utgifvaren att densamma icke skall

ogerna ses tryckt, äfven uti sitt nuvarande ofullständiga skick, serdeles om den kunde utgöra första uppräningen till en Exkursionsflora för Stockholmstrakten och möjligen lätta framtida utgifvandet af en sådan.

Enligt utgifvarens åsigt bör till Stockholmstrakten räknas: *Stockholms Stad, Svartlösa, Svartsjö* eller *Färentuna* och *Sollentuna Härad*, *Danderyds* och *Wärmdö Skeppslager*, samt af *Sotholms Härad* Pastoraterne *Tyresö, Öster- och Wester-Haninge*. Af detta sednare härad utslutas således *Östmo* och *Sorunda* Pastorater, såsom för långt aflägsnade från Stockholm, ehuru de måhända rättast borde få medfölja. En del öar, som höra till ofvan upptagne pastorater, äfvensom till *Wärmdö Skeppslag*, äro väl likaledes så långt aflägsne, att de icke kunna på kortare eller vanliga exkursioner uppnås, men det skulle vara ännu mera oegentligt att afskilja dem, serdeles som det torde dröja länge innan de blifva upptagne af någon annan specialflora. Om utgifvarens ofvan yttrade åsigt antages, kommer Florans område att sträcka sig ungefär 2 mil åt norr och 3 mil åt de öfrige väderstrecken, några hafsöar oberäknade, hvilka ligga längre bort.

För att göra denna afhandling till sitt omfång så inskränkt som möjligt, har det varit nödvändigt att icke upptaga serdeles många localer för hvarje växt. Dervid hafva de växtställen som ligga uti Stockholms granskap först blifvit uppräknade, emedan de flesta exkursioner der företagas. Endast då inga närmare varit kända hafva aflägsnare localer blifvit anförda. En sådan partiskhet för bufvudstaden torde dock icke klandras.

Med afseende på växternas sällsynthet äro de indelade uti: *sällsynta* (r.), för hvilka blott ett eller annat växtställe varit bekant; *temligen sällsynta* (t. r.), för hvilka minst fyra varit kända, samt *flerestädes förekommande* (flerst.); *temligen allmänna* (t. a.), och *allmänna* (a.).

Växter, som kunna anses fullkomligt vilda eller så localiserade, att de böra ständigt bibehålla sig qvar i trakten, äro försedde med ordningsnummer, hvilket deremot saknas för dem som äro planterade, tillfälligt före-

kommande eller förvildade, men med osäker varaktighet. Att några allmänt och på allmänna platser planterade träd och buskar blifvit upptagne i förteckningen torde hvarken kunna förvilla eller ogillas, då man besinnar att sådana växter bruka på exkursionerne insamlas, och att deras igenkännande ofta är allmännyttigt. Vid deras upptagande, äfvensom vid hela växtförteckningens uppställande, har femte upplagan af Hartmans Flora blifvit följd, emedan denna lärobok allmänt begagnas på exkursionerne.

Slutligen anser sig Utg. böra nämna, att han hos sina vänner Acad. Docenten Mag. N. J. Andersson, Läraren vid Stockholms Lycæum J. A. Holmström, Med. Phil. Candidaten C. F. Nyman och Adjuncten Doct. C. M. Nyman, hvilka tillsammans med honom uppsatte den första växtkatalogen, står i den största förbindelse för de rikhaltiga och outhärliga upplysningar han erhållit, äfvensom att viktiga tillägg oförbehållsamt lemnats af följande Herrar, som interessera sig för Stockholmsfloras bearbetande, neml. Professorn och Ridd. Doct. P. F. Wahlberg, Professorn Doct. J. E. Wikström, Rådsmannen Mag. P. J. Beurling, Philos. Magistern J. A. Afzelius, Med. Doct. P. H. F. Græve, Philos. Mag. C. Lagerheim, Kongl. Secreteraren N. O. Lagerheim, Comministern Mag. P. A. Ruus, Philos. Magistern J. E. Wahlström, samt Herrar Studerande F. J. Björnström, J. V. Björnström, E. Cederstråhle, C. J. R. Elgenstierna, R. F. Fristedt, A. Jansson, C. A. Lindroth, C. C. Ljunggren, R. Rubenson, S. M. Rubenson, J. T. Ruus, G. L. Sjögren, G. Westberg, G. Westfelt, och E. J. Öhrman.

I öfrigt har Utg. begagnat flera tryckta skrifter, som innehålla uppsatser öfver Stockholmstraktens vegetation, hvaribland främst böra nämnas Professor Wikströms »*Stockholms Flora*», Magister Lindebergs »*Synopsis Plantarum Vascularium in regione Mæleri orientali-boreali sponte crescentium*» och Adjuncten Schagerströms »*Conspectus Vegetationis Uplandicæ*». Om några hithörande växtgeografiska tillägg ytterligare meddelas Utg. skola de tacksamt emottagas och omsorgsfullt antecknas.

I. DICOTYLEDONEAE.

I. Corolliflorae.

I. Seminiflorae.

I. *Synanthereae* Rich.

1. *Bidens tripartita* L. a.
 β minor: t. a.
2. — *cernua* L. flerst. t. ex. vid Clarasjö, Carlberg, Djurgårdens stränder och Brännkyrksjön m. fl. st.
 γ minima: vid Årstaviken och Tranebergs bro.
3. *Chrysanthemum segetum* L. t. r. vid stora Varfvet, Fredrikshof, Bellevue, Vinterviken, Ekensberg (Sjögren), Haga (Lagerheim *), Ulriksdal (Cederstråhle) och flerst. på Wårmdön.
4. — *Leucanthemum* L. a.
5. — *Parthenium* Pers. förvildad flerst. t. ex. vid Blecktornet, Barnängen, Bellevue, Friesens park.
6. *Matricaria Chamomilla* L. a.
7. *Tripleurospermum inodorum* Sch. a.
8. *Anthemis tinctoria* L. flerst. t. ex. på Observatoribacken; vid Carlberg, Marieberg, Kaknäs och Nacka badställe.
 β pallida: vid Åkeshof i Bromma.
9. — *arvensis* L. flerst. serdeles i Nackatrakten och på Svartsjölandet.
 β agrestis: med föregående.
10. — *Cotula* L. r. vid Dalarön (Wahlström) och på Svartsjölandet.
11. *Achillea Ptarmica* L. flerst. t. ex. vid Rosendal, Lidingöbro och på södra Mälarestränderna.
12. — *Millefolium* L. a.
 δ setacea: på Björkön och Adelson.
13. *Tanacetum vulgare* L. flerst. t. ex. vid Norrbacka, Bellevue, Manilla, Nacka och Ulriksdal.
14. *Artemisia Absinthium* L. t. a.
15. — *vulgaris* L. a.

*) Herrarne N. och C. Lagerheim hafva vanligtvis gjort sina botaniska Exkursioner gemensamt.

16. *Artemisia campestris* L. flerst. t. ex. vid Skanstull, Bellevue, Norrtullsvägen, Djurgårdsslätten, Ålkistan, Stockby m. fl. st.
Senecio sarracenicus L. förvildad vid Rosendal, Tra-
 neberg och Trångsund nära Drefviken.
17. — *Jacobaea* L. t. r. vid Kungsbroviken på St. Sickle-
 egor; vid Örnberg, Ulriksdal, Klingsta vid Eds-
 viken och Näsby i Botkyrka (Westfelt).
18. — *viscosus* L. t. r. vid Veterin. Inrättningen, och
 Carlbergs alléen (Sjögren); på Valdemars-udden
 och Kungshatt, samt vid Farsta på Wärmdön.
19. — *sylvaticus* L. flerst. t. ex. vid Haga, Listonhill,
 Bromma Kyrka och Bergholm, samt på Ros-
 lagstulls bergen.
20. — *vulgaris* L. a.
21. *Gnaphalium uliginosum* L. t. a.
22. — *sylvaticum* L. t. a.
23. *Antennaria dioica* Gærtn. a.
 γ *corymbosa*: t. a.
24. *Filago montana* L. a.
Inula Helenium L. förvildad vid Djurgårdsbrunn.
25. — *salicina* L. t. r. i Rörstrandshage; på Hund-
 udden; vid Nacka badställe, Cathrinelund på
 Lidängön (Westberg), Rastaborg på Ekerön,
 i Färentuna sn och vid Farsta på Wärmdön
 (Lagerheim).
26. *Bellis perennis* L. r. vid Svindensvik och på Kersön.
27. *Aster Tripolium* L. t. a. på hafsstränderne.
28. *Erigeron acris* L. t. a.
29. *Solidago Virgaurea* L. a.
 β *littoralis*: på Muskön (Wahlström).
30. *Eupatorium cannabinum* L. r. på öar i Görväln.
31. *Petasites officinalis* Mönch: r. vid Sabbatsberg, Drott-
 ningholm, Wårby och Östansund på Munsön.
32. *Tussilago Farfara* L. t. a.
33. *Centaurea Scabiosa* L. flerst. t. ex. på Observatori-
 backen; vid Skanstull, Frösunda, Råstasjön,
 Anneberg, Ulriksdal m. fl. st.
34. — *Jacea* L. a.
35. — *Cyanus* L. a.

36. *Serratula tinctoria* L. flerst. t. ex. vid Carlberg, Ek-
hagssjön, på Räkningholmen; vid Pungpinan,
Nacka, Nockebybro m. fl. st.
37. *Carlina vulgaris* L. t. a.
38. *Onopordon Aconthium* L. flerst. t. ex. vid Barnängen,
Blecktornet och Skanstull; på Observatori-
backen, Beckholmen etc.
39. *Carduus crispus* L. a.
40. *Cirsium lanceolatum* Scop. a.
41. — *palustre* Scop. a.
42. — *arvense* Scop. a.
 β ferox: flerst. t. ex. på Beckholmen.
43. — *heterophyllum* All. flerst. t. ex. vid Blecktornet,
Sandsborg, Enskede, Pungpinan, Haga, Experi-
mentalfältet, Järfva och Ulriksdal.
44. *Lappa tomentosa* Lam. a.
45. — *major* Gärtn. flerst. t. ex. på nya Kyrkogården;
vid Carlberg, Manilla, Skytteholm på Ekerön
och på Färingön.
46. — *minor* DC. t. a.
 β majuscula: a.
47. *Cichorium Intybus* L. r. vid Experimentalfältet, Carl-
berg (R. Rubenson), Bromma Klockarebo-
ställe och Dufnäs (Lindroth).
48. *Sonchus arvensis* L. a.
 β littoralis: på holmar i Skärgården.
49. — *oleraceus* L. a.
50. — *asper* Vill. t. a.
51. *Lactuca muralis* Don. t. a.
52. *Lapsana communis* L. a.
53. *Tragopogon pratensis* L. a.
54. *Scorzonera humilis* L. t. r. vid Gångsätra, Tjustvik på
Wärmdön, Farsta, Ahlby, Elfsta och Hamra i
Botkyrka (Westfelt), på Svartsjölandet, samt
på Muskön (Wahlström).
 — *hispanica* L. vid Ulriksdal och Svartsjö, samt
vid Farsta å Wärmdön (Lagerheim).
55. *Crepis biennis* L. r. i Sollentuna t. ex. Svartinge äng.
56. — *nicæensis* Balb. r. mellan Gröndal och Ormsjön.

57. *Crepis tectorum* L. a.
 58. — *præmorsa* Tausch: flerst. t. ex. vid Carlberg, Djurgårdsbrunn, Årsta, Nacka, Ulfunda.
 59. *Hieracium Pilosella* L. a.
 * *stoloniflorum* Kit. r. vid Carlbergs alléen (Græve).
 60. — *Auricula* L. a.
 61. — *pratense* Tausch: r. vid Hilleshög och Edby på Svartsjölandet.
 62. — *fallax* W. t. a.
 63. — *Nestleri* Vill. flerst. t. ex. i Nackatrakten och på Wärmdön.
 64. — *Schmidtii* Tausch: r. vid Barnängen.
 65. — *saxifragum* Fr. flerst. t. ex. vid Barnängen, Bergsund; på Djurgårds- och Kungsholmsbergen.
 66. — *murorum* L. a.
 β *sylvaticum*: t. a.
 67. — *cæsius* Fr. flerst. t. ex. på Observatoriibacken och vid Haga.
 68. — *vulgatum* Fr. a.
 69. — *norvegicum* Fr. r. på Djurgårdsbergen.
 70. — *rigidum* Hn. flerst. t. ex. på Djurgården; vid Haga, Roslagstull och i Liljeholmstrakten.
 71. — *umbellatum* L. a.
 72. *Taraxacum officinale* Wigg. a.
 * *corniculatum* Kit. flerst. t. ex. vid Danvikskrokar och på Svartsjölandet.
 * *palustre* Sm. r. i en sank äng vid Mörby i Skå Socken (Westberg).
 73. *Leontodon hastilis* L. r. i Wester-Haninge
 74. — *autumnalis* L. a.
 75. *Hypochaeris maculata* L. a.

2. *Dipsaceae* Juss.

76. *Trichera arvensis* Schrad. a.
 77. *Succisa pratensis* Mönch: a.
 78. *Scabiosa Columbaria* L. r. på öarne omkring Dalarön.

3. *Valerianeae* Fr.

79. *Viburnum Opulus* L. flerst. t. ex. vid Haga, Marieberg; på Skeppsholmen, St. Hessingen och på Sicklaön; vid Djurgårdsbrunn o. s. v.
80. *Sambucus nigra* L. flerst. t. ex. vid Sirishof, Rosendal, Haga, Dockan, Fogelsången och Ulfunda.
 — *racemosa* L. vid Söderbrunn och på Experimentalfältet.
 — *Ebulus* L. i Carlbergs Djurgård (R. Rubenson).
81. *Valeriana officinalis* L. t. a.
 β *angustifolia*: flerst. t. ex. på Hästholmen.
82. *Valerianella olitoria* Mönch: flerst. t. ex. på södra delen af Djurgården, Smedsudden, Räkningholmen och vid Carlberg.

4. *Rubiaceae* Juss.

83. *Asperula tinctoria* L. r. i Olofsdals egendom vid Norrtullsgatan och på Wäntholmen.
84. — *odorata* L. t. r. vid Rosendal, Nyckelviken, Skarpneck, Skrubba, st. Björknäs och Tjustvik.
85. *Galium boreale* L. a.
86. — *trifidum* L. flerst. t. ex. vid Carlbergs och Hammarby sjöar, vid småsjöarne i Fogelsångstrakten och på Lidingön, vid Råsta sjö o. s. v.
87. — *palustre* L. a.
88. — *uliginosum* L. a.
89. — *Mollugo* L. flerst. t. ex. i Djurgårdsbrunnstrakten, vid Danviksbergen och Nacka.
 β *ochroleucum*: vid Danvikskrokar.
90. — *verum* L. a.
 β *albidum*: vid Danvikskrokar.
91. — *Aparine* L. flerst. t. ex. på Svartsjölandet.
 * *infestum* Kit. a.
 * *spurium* L. flerst. t. ex. på Björkön och vid Harfva i Eds socken.

5. *Loranthaceae* Don.

92. *Viscum album* L. r. på Ellgarn och Ådö.

6. *Caprifoliaceae* Juss.

93. *Lonicera Xylosteum* L. t. a.
 — *Periclymenum* L. förvildad vid Ulfunda.
 94. *Linnæa borealis* L. flerst. t. ex. vid Carlberg, Haga, Nacka, Dufnäs, Skrubba, Stockby och på Lidingön.

2. *Annuliflorae.*

7. *Campanulaceae* Juss.

95. *Campanula Cervicaria* L. r. mellan Söderby och Skarpsneck (Elgenstierna och Öhrman) och vid Eknäs på Wärmdön. Uppgifves äfven för Solberga, Årsta, Orem och Stortorp.
 96. — *glomerata* L. flerst. t. ex. vid Carlberg och Haga, i Grindshage, samt Blommensbergs och Bränkyrkstrakten.
 97. — *Trachelium* L. flerst. t. ex. vid Carlberg, Haga, i Friesens park, samt på Sicklanäset, Lilje- och Räkningholmen.
 98. — *latifolia* L. t. r. på Sicklanäset och Blockhusudden; vid Ulriksdal, Stortorp, Bockholms-Sätra och Svartsjö.
 99. — *rapunculoides* L. flerst. t. ex. vid Rörstrand, Hornsberg, Bellevue, Barnängen, Djurgårdsbrunn och Walla.
 100. — *patula* L. flerst. t. ex. vid Djurgårdsbrunn, Järta, Skanstull, Winterviken, Ingenting och Solna.
 101. — *persicifolia* L. a.
 102. — *rotundifolia* L. a.
 103. *Jasione montana* L. t. a.

8. *Lobeliaceae* Juss.

104. *Lobelia Dortmanna* L. flerst. t. ex. vid Mälareständerne ss. vid Marieberg, Traneberg, Winterviken; i Trekanten, Hammarbysjö, Järslasjön, Flaten och Drefviken.

9. *Convolvulaceae* Juss.

105. *Convolvulus arvensis* L. flerst. t. ex. vid Skogsinstitutet, Carlberg, Löfholmen etc.
106. — *sepium* L. r. i Carlbergs och Haga parker; vid Söderby (Elgenstierna), Högtorps fiskeläge i Salems s:n samt på Svartsjölandet.
107. *Cuscuta europæa* L. flerst. t. ex. vid Rörstrand, Liljeholmen, Vinterviken, Ulfunda, Kaknäs, Molna och Sättra i Bränkyrka.
108. — *Epilinum* Weih. r. vid gårdar bortom Öfverjärva.

10. *Boragineae* Juss.

109. *Symphytum officinale* L. t. r. vid Sabbatsberg, Hammarbysjö (nära Skanstull), Sundbyberg, Öhr (Fristedt), Stockby i Danderyd och Stortorp (Elgenstierna).
110. — *orientale* L. r. vid Löfsta i Eds socken.
111. *Anchusa officinalis* L. a.
112. *Lycopsis arvensis* L. t. a.
113. *Myosotis palustris* L. *α. scorpioides*: flerst. t. ex. vid Haga och Gångsätra.
β laxiflora: upptages enl. Prof. Wikströms Flora, men utg. känner intet växtställe för denna form.
γ strigulosa: a.
114. — *cæspitosa* Schultz: t. a.
115. — *arvensis* Hoffm. a.
116. — *hispida* Schlecht. a.
117. — *stricta* Link: a.
118. *Lithospermum officinale* L. t. r. på Djurgårdens östra strand; på Fjäderholmarne, Kranholmen, öarne i Görväln och vid Runsaborg i Eds s:n.
119. — *arvense* L. a.
β coeruleum: r. på nya Kyrkogården.

120. *Pulmonaria officinalis* L. flerst. t. ex. vid Carlberg, på stora och lilla Essingen, vid Blommensberg, Fogelsången, Ryssviken, Gäddviken och Fiskartorpet.
121. *Echium vulgare* L. flerst. t. ex. på Observatoriubacken, Generalsbacken och Fogelsångsbergen; vid Skanstull, Djurgårdsbrunn och Nacka.
122. *Cynoglossum officinale* L. a.
123. *Echinosperrum Lappula* Lehm. t. r. vid Skanstull, Cedersdal och Ulriksdal; flerst. uti Bränkyrka och Botkyrka s:r samt på Svartsjölandet.
124. *Asperugo procumbens* L. a.

11. *Labiatae* Juss.

- Elsholtzia cristata* W. förvildad i Trädgårdsföreningens trädgård och på Waldemarsudden.
125. *Mentha aquatica* L. r. vid Trekanten, Ekholmsnäs (Westberg), och Flaten (Öhrman).
126. — *arvensis* L. a.
 β *glabrata*: vid Sundby på Svartsjölandet.
127. *Lycopus europæus* L. t. a.
128. *Origanum vulgare* L. t. a.
129. *Thymus Serpyllum* L. a.
130. *Calamintha Acinos* Clairv. a.
131. *Clinopodium vulgare* L. a.
132. *Scutellaria galericulata* L. a.
133. — *hastifolia* L. t. r. på st. Wasaholmen, Kranholmen och fl. holmar i Mälaren; vid Vinterviken (Prof. Wahlberg), Wällinge qvarnar, Kumla och Säby; på Svartsjölandet; på Hästholmen, Tranholmen, m. fl. holmar i Wärtan, samt vid Skärvik, Farsta (Lagerheim) och Aspvik på Wärmön.
134. *Prunella vulgaris* L. a.
 β *parviflora*: flerst.
135. *Nepeta Cataria* L. t. r. i strandegendomar vid Clarsjö (Græve), vid Rosendal, Blockhusudden, Sandsborg och Aspvik; på st. Hessingen och Svartsjölandet.

156. *Glechoma hederacea* L. a.
 β grandiflora: t. a.
 Dracocephalum thymiflorum L. förvildad vid Carolinska Institutet, och Veterinärinrättningen, på Observatoriibaacken, i Bergianska Trädg. och vid Ulriksdal.
157. *Ballota foetida* Lam. r. på Kastellholmen.
158. — *runderalis* Sv. r. vid Norrtullsgatan, i Carlbergs alléen och vid Ulfunda (Afzelius).
159. *Leonurus Cardiaca* L. flerst. t. ex. på Castellholmen, vid st. Varfvet, Skanstull, nya vägen, Johannis Kyrka och Råsta.
140. *Stachys sylvatica* L. t. a.
141. — *palustris* L. a.
 β agrestis: flerst. t. ex. vid Källhagen, Walla.
142. *Lamium album* L. a.
143. — *purpureum* L. a.
 * *incisum* W. r. på Hembergsgårde, vid Stallmästaregården, Sundsta och på Sicklaön.
144. — *intermedium* Fr. r. på Ellgarn.
145. — *amplexicaule* L. a.
146. *Galeopsis Ladanum* L. flerst. t. ex. vid Carlbergs alléen, Solna, Gröndal och Nacka.
147. — *Tetrahit* L. a.
 β pallens: t. a.
148. — *versicolor* Curt. a.
149. *Marrubium vulgare* L. t. r. vid Malmvik på Lofön, Wärmdö prästgård, samt flerst. i Botkyrka och på Svartsjölandet, t. ex. vid Husby på Munsön (Lagerheim).
150. *Ajuga pyramidalis* L. t. a.

12. *Menyantheae* Mart.

151. *Menyanthes trifoliata* L. a.

Polemoniaceae Juss.

- Polemonium coeruleum* L. r. i Friesens och Carlbergs park.

3. Tubiflorae.

13. Oleineae Link.

Syringa vulgaris L. på Generalsbacken och i Haga park.
Ligustrum vulgare L. på Generalsbacken, vid Bellevue,
 Haga, och nedanför Byströms villa.

152. *Fraxinus excelsior* L. t. a.

14. Contortae Lin.

155. *Cynanchum Vincetoxicum* Br. t. a.

15. Gentianeae Juss.

154. *Gentiana campestris* L. flerst. t. ex. vid Fredriksdal,
 i Grindshage, på Djurgården, vid Marieberg
 och Blommensberg.

155. — *Amarella* L. flerst. t. ex. vid Mörby i Dan-
 deryd, Yttringe på Lidingön och på Svart-
 sjölandet.

156. — *lingulata* Ag. flerst. t. ex. på Djurgårdens stor-
 äng och Mörtviksängen; vid Ulfunda, Öhr
 och Ellenhill.

157. *Erythraea linariifolia* Pers. flerst. t. ex. på Fjäder-
 holmarne, Råholmen och Tranholmen; på
 Edsvikens och Hustegaffjerdens stränder.

158. — *pulchella* Fr. α et β . flerst. t. ex. på Blockhus-
 udden, Fjäderholmarne m. fl. holmar i Wärtan;
 vid Ålkistan, Stockby, Mörby och Klingsta.

16. Solanaceae Juss.

159. *Solanum Dulcamara* L. t. a.

160. — *nigrum* L. a.

* *humile* Bernh. i en egendom vid Obser-
 vatoriöbacken och vid Säby i Sänga.

161. *Hyoscyamus niger* L. a.

17. Personatae L.

162. *Verbascum Thapsus* L. t. a.

β *bracteatum*: tagen af Biskop Agardh vid
 Ålkistan, men på sednare tiden derstä-
 des förgäfves sökt.

- Verbascum phlomoides* L. r. vid Carolinska institutet, Fiskartorpet och på Djurgårdsslätten.
165. — *nigrum* L. t. a.
164. — *Lychnitis* L. β *album*: r. vid Skarpneck och Tallkrogen (Elgenstierna).
165. — *thapso-nigrum* Schied. r. vid Nockebybro.
166. *Scrophularia nodosa* L. a.
167. — *vernalis* L. t. r. vid Barnängen, i Carlbergs alléen, på Valdemarsudden, vid Ingenting, Christineberg och Ulriksdal.
- Antirrhinum Orontium* L. r. vid Fogelsången och Drevviken.
168. *Linaria vulgaris* Mill. flerst. t. ex. på Observatoriibacken, vid Norrtull, i Friesens park m. fl. st. β *Peloria*: r. på Fläsklösan i Mälaren.
169. — *minor* Mill. flerst. t. ex. på Norrbro, Kongl. Slottet; i Carthagobacke på Kungsholmen, vid Bergsund, Norrtull, Ulriksdal, Ulfunda, och Drottningholm.
170. *Veronica longifolia* L. r. vid Stortorp i Bränkyrka (Elgenstierna).
* *maritima* L. r. på ön Danmark, på Ekholmen i Wärmdö s:n (Öhrman), på Muskön (Wahlström) och på flere holmar under Ö. Haninge s:n.
171. — *spicata* L. t. a.
* *hybrida* L. r. på Fläsklösan, Råholmen i Wärtan och Svartsjölandet.
172. — *serpyllifolia* L. a.
173. — *officinalis* L. a.
174. — *Chamædrys* L. a.
175. — *Beccabunga* L. t. a.
176. — *Anagallis* L. flerst. t. ex. vid Källhagen, Djurgårdsbrunn, Ryssviken och Carlberg.
177. — *scutellata* L. t. a.
 β *villosa*: t. a.
178. — *arvensis* L. a.
179. — *verna* L. a.
180. — *hederifolia* L. flerst. t. ex. på Djurgårdsslätten, vid Rörstrand, Cedersdal, Bergshammar, st. Sickla, Ulfunda och på Räkningholmen.

181. *Veronica Buxbaumii* Ten. r. vid Carolinska institutet; i trädgårdar på Kungsholmen och i Carlbergs alléen.
182. — *agrestis* L. a.
183. — *opaca* Fr. r. i Trädgårdar på Norrmalm; vid Carlberg och Ingenting.
184. *Limosella aquatica* L. flerst. t. ex. vid Castellholmen, Källhagen, Carlberg, Vinterviken, Fiskartorpet; på Blockhusudden och vid Lidingö kyrkvik.
β *borealis*: vid Kastellholmen (Gräve).
185. *Odontites rubra* Pers. flerst. t. ex. på Experimental-fältet, vid Rålambshof, Skarpneck, på Lidingön och i Bromma.
186. *Euphrasia officinalis* L. a.
187. — *gracilis* Fr. flerst. t. ex. på Sundsta- och Vinterviksbergen; vid Söderby och på Svartsjölandet.
188. *Rhinanthus major* Ehrh. a.
189. — *minor* Ehrh. a.
190. *Sceptrum Carolinum* Rudb. r. vid Eusta gästgifvaregård i Täby s:n.
191. *Pedicularis palustris* L. a.
192. *Melampyrum cristatum* L. t. r. vid Gängsätra; på stora Vasaholmen i Mälaren, mellan Hudinge prästgård och Glömsta (Ljunggren); vid Edby och flerst. på Svartsjölandet.
193. — *arvense* L. t. r. vid Dufvebohl (Fristedt), Lidingö kyrka, Ösby, Rösjön i Sollentuna (Cederstråhle), Wärmdö kyrka, på Muskön (Wahlström) och på Svartsjölandet.
194. — *nemorosum* L. t. a.
195. — *pratense* L. a.
196. — *sylvaticum* L. t. a.
197. *Lathræa Squamaria* L. t. r. vid Carlberg, Haga, Blommensberg, Helfveteshålan på Sicklaö (Westfelt), Lillsickla, Örby, Orem, Farsta, Skrubba och Sandvik i Jerfälla.

18. *Lentibulariaceae* Rich.

198. *Utricularia vulgaris* L. t. a.

199. *Utricularia intermedia* Hayne: flerst. t. ex. i Ormsjön, Isbladskärret, Sqvalten, Råstasjön och Drefviken, vid Stubbsund, Orem och på Svartsjölandet.
200. — *minor* L. flerst. t. ex. vid Blommensbergs-Långsjö, Ekhagssjön, Råstasjön, Oremsviken, Skuggan, Stubbsund; i Isblads- och Dufvebohlskärren.
201. *Pinguicula vulgaris* L. flerst. t. ex. vid Långgården utom Skanstull, Tallkrogen, Pungpinan, Skrubba, Ormsjön, Ekhagssjön, Råstasjön, Bromma Kyrksjö m. fl. st.

19. *Primulaceae* L.

202. *Trientalis europæa* L. t. a.
203. *Lysimachia vulgaris* L. a.
204. — *Numularia* L. r. i en äng vid Rålbambshof.
205. *Naumburgia thyrsiflora* Reich. t. a.
206. *Anagallis arvensis* L. r. vid Örby och Sköndalsbro.
207. *Glaux maritima* L. t. a. på hafsstränderne.
208. *Samolus Valerandi* L. r. vid Ekholmsnäs (Westberg) och på Wärmdön mellan Bo Capell och Ståkesundet, samt på Solön (Öhrman).
209. *Primula veris* L. a.
210. — *farinosa* L. flerst. t. ex. vid Djurgårdsbrunn, Kakuäs, Experimentalfältet, Ekhags- och Råstasjöar, Ingenting och Tallkrogen.
211. *Androsace septentrionalis* L. r. vid Hilleshög på Svartsjölandet; tagen för 50 år sedan på sandbacken vid Norrtull, men nu utgången der.
212. *Hottonia palustris* L. flerst. t. ex. vid Carlberg, Solna, Hammarbysjö, Bränkyrksjön m. fl. st.

20. *Plantagineae* Juss.

213. *Plantago major* L. a.
β scopulorum: på Blockhusudden, på strandklippor i Grindshage och på en holme i Farstaviken på Wärmdön (Lagerheim).

214. *Plantago media* L. a.
 215. — *lanceolata* L. a.
 216. — *maritima* L. flerst. t. ex. vid Skuggan; på Edsvikens stränder vid Ulriksdal och Stocksund; på stränderna af Wärtan, Lidingön och Wärmdön.
 217. *Littorella lacustris* L. flerst. t. ex. vid Carlberg, Marieberg, Traneberg och Vinterviken; vid Flaten och Drefviken.

21. *Plumbagineae* Juss.

218. *Armeria elongata* Koch: flerst. t. ex. på Skeppsholmen, Roslagstullsbergen och Hästholmen; vid Doekan, Hammarby, Frösunda och Bergshammar.

II. *Thalamiflorae*.

4. *Disciflorae*.

22. *Frangulaceae* Endl.

219. *Rhamnus cathartica* L. flerst. t. ex. vid Djurgårdsslätten, Valdemarsudden, Rörstrand, Carlberg, Haga, Marieberg m. fl. st.
 220. — *Frangula* L. t. a.

23. *Corneae* DC.

221. *Cornus suecica* L. r. vid Mellangårdsträsket på Nämndön, på Muskön (Wahlström) och på Utön.

24. *Araliaceae* Juss.

222. *Hedera Helix* L. r. vid Högtorp och på Korpeberget vid Wiksberg i Salems sn samt »på ett berg vid Erstavik».

25. *Umbelliferae* Juss.

223. *Conium maculatum* L. flerst. t. ex. vid Rosendal, Djurgårdsbrunn, Stora Sickla, Marieberg, Rörstrand, Ulfunda m. fl. st.

- Myrrhis odorata* Scop. förvildad flerst. t. ex. vid Framnäs, Barnängen, Nacka, Järsla och Fiskartorpet.
224. *Cherophyllum temulum* L. r. i Friesens Park (Elgenstierna).
225. *Cerofolium sativum* Bess. r. i Hembergs gårde nära Norrtull och i Biskopsuddens äng.
226. — *sylvestre* Bess. a.
227. *Torilis Anthriscus* Gmel. flerst. t. ex. på Djurgårdsslätten, vid Carlbergs alléen, Frescati, Bergshammar, Ulfunda, Danvikskrok och på Svartsjölandet.
228. *Daucus Carota* L. r. vid Djurgårdskanalen (Professor Wahlberg), Fiskartorpet, Ulfunda, Södergarn och på Svartsjölandet.
229. *Laserpitium latifolium* L. flerst. t. ex. vid Ingenting, Haga, Mörtviken, Ekhagen, Ulfunda och Gångsätra.
230. *Heracleum sibiricum* L. t. a.
 β *angustifolium*: t. a.
 * *australe*: på Färingön.
231. *Pastinaca sativa* L. flerst. t. ex. vid Blåporten, i Friesens park, vid Djurgårdsbrunn, Bergsund, Långholmen och Ålkistan.
Anethum graveolens L. flerst. sjelfsådd i trädgårdar och plantager.
Levisticum officinale Koch: förvildad vid Ekensberg.
232. *Angelica sylvestris* L. flerst. t. ex. vid Rosendal, Djurgårdens östra strand, på Smedsudden och Liljeholmen.
 β *major*: vid Djurgårdens stränder.
233. *Angelica littoralis* Fr. r. på östra stranden af Djurgården.
234. *Peucedanum palustre* Mönch: t. a.
235. *Selinum Carvifolia* L. flerst. t. ex. vid Marieberg, Ekensberg, Bergholm, Söderby, Skuru, Skärsätra, Mølna och på öarne i Wärtan.
236. *Libanotis montana* All. flerst. t. ex. vid Dockan, Nacka, Blommensberg, Ulfunda, Huddinge prästgård, Ågesta, Balingsta och Aspvik på Wärmdön.

237. *Æthusa Cynapium* L. a.
 238. *Oenanthe Phellandrium* Lam. flerst. t. ex, uti Hammarbysjö, Nacka Damsjö och Mörtviken; vid Ingenting, Ulfsunda och Järfva.
 239. *Cicuta virosa* L. t. a.
 240. *Ægopodium Podagraria* L. t. a.
 241. *Carum Carvi* L. a.
 242. *Pimpinella Saxifraga* L. a.
 β *dissecta*: t. a.
 243. *Sium latifolium* L. a.
 244. *Sanicula europæa* L. flerst. t. ex. på Djurgårdsslätten; mellan Experimentalfältet och lilla Wärtan; i Mörtviksängen; vid Nacka, Ahlby, Brännkyrks-Sätra och Skrubba.

26. *Adoxeae* E. Mey.

245. *Adoxa Moschatellina* L. flerst. t. ex. vid Djurgårdsslätten, Rosendal, Carlberg, Haga, och serdeles ymnig på höjderna omkring Uggleviken.

27. *Acerineae* DC.

246. *Acer platanoides* L. a.
 — *Pseudoplatanus* L. planterad flerst. t. ex. på Djurgården, Kungsholmen, vid Kirsteinska-huset m. fl. st.
Æsculus Hippocastanum L. allmänt planterad.

Resedaceae DC.

- Reseda Luteola* L. r. förvildad vid Marieberg, Ellenhill och Danviken.
 — *lutea* L. r. på Ballastplatsen i Stadsgården (Græve).

5. *Sertiiflorae*.

28. *Nymphaeaceae* DC.

247. *Nymphaea alba* L. a.
 γ *biradiata* Som. i Törnbyviken och flerstädes på Svartsjölandet.
 248. *Nuphar luteum* Sm. a.

29. *Ranunculaceae* Juss.

249. *Ranunculus Lingua* L. flerst. t. ex. i Hammarbysjö, Järlassjön, Rörstrandssjön, Ekhagssjön och Brännkyrksjön.
250. — ^{ROST} *Flammula* L. a.
 β *intermedia*: a.
 γ *reptans*: t. a.
251. — *bulbosus* L. a.
252. — *polyanthemos* L. flerst. t. ex. vid Haga, Bellevue, Marieberg, Ulfunda, Svindensvik, Ulriksdal, Skuru och Rydboholm.
253. — *repens* L. a.
254. — *sceleratus* L. a.
255. — *acris* L. a.
256. — *auricomus* L. a.
 — *illyricus* L. förvildad i en trädgård nära Ulriksdal.
257. — *arvensis* L. r. vid Södergarn på Lidingön.
258. *Batrachium marinum* Fr. flerst. t. ex. i lilla Wärtan, samt vid Lidingöns och Wärmöns stränder.
259. — *circinatum* Fr. flerst. t. ex. i Norrström, Hammarbysjö, Trekanten och på Wärmöns.
260. — *aquatile* Wimm. * *heterophyllum* Fr. a.
 * *crassicaule* Fr. t. a.
 * *pantothrix* DC. a.
 * *paucistamineum* Tausch: t. a.
 * *pellatum* Fr. flerst. t. ex. i Norrström och i sunden närmast staden.
261. *Ficaria ranunculoides* Mönch: t. a.
262. *Myosurus minimus* L. t. a.
263. *Thalictrum flavum* L. t. a.
264. — *simplex* L. flerst. t. ex. vid Djurgårdskanalen, Skuru, Gångsätra, Skärsätra, Mörtviken och vid Pungpinan.
265. *Anemone nemorosa* L. a.
266. — *ranunculoides* L. t. r. vid Brännkyrks-Sätra och Wällinge; på en holme vid Rastaborg på Svartsjölandet, samt i Ulriksdals- och Svartsjö parker.

267. *Anemone Hepatica* L. a.
 268. *Pulsatilla vulgaris* Mill. flerst. t. ex. vid Ulriksdal, Järfva, Södergarn, Bromma och Ekerö kyrkor; på Fantholmen och Caninholmen; vid st. Björknäs på Wårmdön; vid Jerfälla kyrka och Rotebro.
 269. *Caltha palustris* L. a.
 270. *Trollius europæus* L. r. vid Årsta och Kersby.
 271. *Aquilegia vulgaris* L. flerst. t. ex. i Fricsens park; vid Carlberg, Haga, Marieberg, Blommensberg, Ullsunda, Ulriksdal, Svindensvik och Nacka.
 272. *Aconitum Napellus* L. r. i Carlbergs park.
 — *Cammarum* L. förvildad flerst. t. ex. på Djurgården, vid Carlberg, Haga och Drottningholm.
 273. *Delphinium Consolida* L. flerst. t. ex. vid st. Sickla, Blommensberg och Ullsunda.
 274. *Actæa spicata* L. flerst. t. ex. vid Carlberg, Haga, lilla Sickla, Nacka, Kaknäs och Skärholm.

30. *Berberideae* Juss.

275. *Berberis vulgaris* L. t. a.

31. *Papaveraceae* Juss.

276. *Papaver Argemone* L. flerst. t. ex. på Observatoriibacken; vid Skanstull, Stor-Sickla, Järfva, Sundbyberg och Ahlby.
 277. — *dubium* L. flerst. t. ex. på Observatoriibacken; vid Grönbrink, Nybohof, Örby, stora Sickla, Ellenhill, Hufvudsta, st. Frösunda och Järfva.
 278. — *Rhoeas* L. t. r. vid Sirishof, Djurgårdsbrunn, Lugnet, Rejmersholm, Conradsberg, st. Frösunda, Järfva och Ulriksdal.
 — *somniferum* L. flerst. t. ex. på Observatoriibacken, Djurgården och vid Carlberg.
 279. *Chelidonium majus* L. a.

32. *Fumariaceae* DC.

- Corydalis nobilis* L. r. förvildad vid Carlberg, Haga och på Waldemarsudden.

Corydalis solida Sm. r. förvildad i Bergianska Trädgården.

280. — *laxa* Fr. flerst. t. ex. i Grubbens gårde, Grindhage och Liljeholmspark; på Räkningholmen och flerst. på Sicklaön; vid Ålkistan.

* *pumila* Host: bland föregående.

281. — *fabacea* Pers. a.

282. *Fumaria officinalis* L. a.

283. — *Vaillantii* Lois. r. vid Bergilund, Igeldammarne i Stadshagen (Prof. Wahlberg), stora Sickla, Drottningholm, Åkeshof (Elgenstierna) samt på Lofö kyrkogård.

33. *Cruciferae* Juss.

284. *Brassica campestris* L. r. på Djurgården och Lidingön.

285. — *Napus* L. r. på Kungsholmen; vid Barnängen, st. Sickla, Sköndalsbro och på Nämndön.

286. *Sinapis alba* L. r. vid Barnängen och Lännersta.

287. — *arvensis* L. a.

β ambigua: flerst. t. ex. på Blockhusudden; på ön Danmark och vid Örby.

288. *Melanosinapis communis* Spenn. r. vid Skanstull och Elgsjö.

Diploxaxis tenuifolia DC. r. vid Sköndalsbro.

289. *Sisymbrium Loeselii* L. r. omkring väderqvarnar mellan Sabbatsberg och Kungsbacken samt vid Djurgårdsbrunn.

— *Jrio* L. r. vid stora Varfvet.

290. — *Sophia* L. a.

291. — *officinale* Scop. a.

292. *Hesperis matronalis* L. flerst. t. ex. på Valdemars- och Biskops-udden; vid Djurgårdsbrunn, Ulf-sunda, Skuru och Ulriksdal.

293. *Erysimum cheiranthoides* L. a.

γ procumbens: t. a.

294. — *hieracifolium* L. flerst. t. ex. vid Danviken; på Djurgårdens östra strand, Fjäderholmarne och Storholmen i Wärtan; på Wärmön t. ex. vid Farsta; vid Heleneborg och på flere af Mälareöarne.

β simplex: bland föregående.

295. *Alliaria officinalis* Andr. t. a.
296. *Dentaria bulbifera* L. flerst. t. ex. i Friesens park; på Räkningholmen, Kranholmen, stora och lilla Hessingen; vid Nyckelviken, Ulfsjön, Ågesta, Skrubba, Sandvik, Sundby och Djursholm; på Ekholmen under Wärmdön och på Svartsjölandet.
297. *Cardamine pratensis* L. a.
298. — *amara* L. t. r. vid st. Nybohof, Wårby, Hamra och Ahlby (Westfelt).
β hirta: r. vid Skansen nära Edsviken (Cederstråhle) och Furusund (Öhrman).
299. — *hirsuta* L. flerst. t. ex. vid Djurgårdsslätten; i Friesens park; vid Marieberg, Vinterviken, Dufnäs, Skrubba och Brännkyrks-Sätra; på Kersön och i Botkyrka.
300. — *impatiens* L. flerst. t. ex. vid Bellmans byst, Rosenhill och Skuggan; uti Friesens-, Carlbergs- och Haga parker; på stora Hessingen; på Storholmen i Wärtan.
301. — *parviflora* L. r. vid Sundby i Huddinge (Elgenstierna).
302. *Arabis hirsuta* Scop. flerst. t. ex. på Djurgården och Sieklaön; vid Carlberg, Vinterviken och Skrubba.
303. — *arenosa β borealis* Fr. r. på Valdemars-udden; vid Canalen mellan Ahlby- och Tullingesjöar i Botkyrka (Westfelt).
304. — *Thaliana* L. a.
305. *Turritis glabra* L. t. a.
306. *Barbarea vulgaris* Br. t. a.
β arcuata: flerst. t. ex. i Friesens park; på Täcka udden och Björkön.
307. — *stricta* Fr. t. a.
308. *Nasturtium Armoracia* Fr. flerst. t. ex. vid Spinnhusundet; i plantagerna omkring Norrtull; på Biskops-udden och Experimentalfältet; vid Skuru o. s. v.
309. — *amphibium* Br. flerst. t. ex. vid Långholmen, Hammarbysjö, Clarasjö, Carlberg, Eklund och Haga.

310. *Nasturtium sylvestre* Br. flerst. t. ex. på Mälarestränderne; vid Hammarbysjö, Mölnaträsk och Brunnsviken.
311. — *palustre* DC. a.
312. *Raphanus Raphanistrum* L. t. r. vid Blommensberg och Gröndal; vid vägen till Lofö kyrka, Djursholm och Aspvik på Wärmdön.
313. *Bunias orientalis* L. a.
314. *Cakile maritima* Scop. r. uppgifven för Utön.
315. *Neslia paniculata* Desv. flerst. t. ex. på Valdemarsudden och Sicklaön; vid Örby, Snättinge, Solbaddet, Ahlby och Bromma.
316. *Isatis tinctoria* L. r. vid Orem, Farsta och Skrubba i Bränkyrka; på Höggarn och Muskön (Wahlström). Uppgifves äfven såsom tagen vid Marieberg.
317. *Lepidium campestre* Br. flerst. t. ex. vid Skanstull, Carlberg, Hagalund; på Djurgården och Lidingön.
318. — *rudderale* L. a.
319. *Capsella Bursa Pastoris* Mönch: a.
β integrifolia: t. a.
320. *Thlaspi arvense* L. a.
321. — *perfoliatum* L. r. på Experimentalfältet.
322. — *alpestre* L. r. vid Naeka Damtorp (V. Björnström).
323. *Hutchinsia petraea* Br. r. på Utöns norra udde.
324. *Subularia aquatica* L. flerst. t. ex. vid Carlberg, Tranneberg, Vinterviken, Skuggan, Naeka; i Kyrkviken på Lidingön och i Flaten.
325. *Camelina sativa* Cr. flerst. t. ex. på Observatoriöbacken; vid Skanstull, Haga, Ulfunda och Kråkvik i Bränkyrka.
 * *microcarpa* Reich. på Observatoriöbacken och på Svartsjölandet.
326. — *dentata* Pers. r. vid Nybrohamnen; på Färingön och Björkön.

Forts. i nästa Nr.

II. Phytographiska Afdelingen.

1. Efterat Prof. Fries har fremstillet Forskjelligheden i Udbredelse og de afvigende Characterer mellem *Ulmus montana* og *U. campestris*, ere vel snart Alle enige i at antage dem for vel adskilte Arter. Jeg blev en yderligere bestyrket i Overbeviisningen herom ved i afvigte Foraar at undersøge dem i blomstrende Tilstand. Næstefter at finde bekræftet, hvad der ogsaa tidligere er angivet, at stamina hos hün ere tilbøielige til at fremtræde i forøget (6), hos denne i formindsket Antal (4), iagttog jeg nemlig at hos *Ulmus montana* ere styli (eller stigmata) erecti, continuationem fere germinis efficientes (cum angulo acuto inter crura), hos *U. campestris* derimod styli divaricati (quovis crure fere rectangule a germine divergente). Hvis denne Forskjel er constant, skulde jeg formode at den angifne Forskjellighed i Griflernes Retning staaer i Forbindelse med den allerede tidligere bekjendte forskjellige Indskjæring af Vingefrugten. Perigoniet hos *U. montana* har jeg fundet at have en hyppigst mørk rosenrød Farve, hos *U. campestris* fandt jeg det derimod bleg-grønligt med skidenbrune Tænder. — Hvad disse 2 Arters Udbredelse i Danmark angaaer, da er *U. montana* den eneste jeg har fundet vildvoxende i vore Skove (den er især hyppig paa Bornholm), medens *U. campestris* kun er mig bekjendt som plantet Træ omkring Byer (f. Ex. fler Steder ved Kjöbenhavn), men da den er aldeles acclimatiseret, bör den vistnok optages i vor Flora. De nyere danske Florister have ikke adskilt disse Arter, medens dog Rafn og Schumacher have adskilt Formen *suberosa* som egen Art. — En nøiere Undersøgelse af de omtalte Forskjelligheder hos disse 2 Arter kunde jeg ønske at anbefale Dhrr Botanikere i Sverige at foretage naar Træets Blomstringstid nu snart indtræder. J. Lange.

2. Beneken framställde för någon tid sedan i Bot. Zeit. den åsigten, att *Sagina ciliata* Fr. o. *S. apetala* L. böra anses såsom oskiljbara former af en och samma art. Detta vederlägges af Babington (The botanical Gazette, edited by A. Henfrey. London 1849. Juli), som anförde,

att kalken hos den mogna frukten på *S. apetala* öppnas horisontelt, så att han helt och hållet skiljer sig från kapseln och är utstående från densamma samt bildar ett kors, under det att den hos *S. ciliata* vid samma stadium är tätt åtliggande till kapseln, och till och med om den slutligen antager en ofullkomlig korsform, är denna ställning uppenbart frambragt blott genom elasticiteten hos den uppspringande kapseln. Båda arterna diagnoseras af Babington således:

Sagina apetala L. stjälk förlängdt klynnedelad; grenar uppstigande; blad jemnbreda uddspetsiga; foderblad trubbiga, mycket längre än kronbladen och kortare än kapseln, slutligen korsformigt utbredda; blomskafv uppräta. E. B. 881.

Sagina ciliata Fr. stjälk förlängd; grenar utbredda eller uppstigande; blad jemnbreda med borst; de yttre foderbladen uddspetsiga; fodret vid fruktmognaden tilltryckt intill kapseln; blomskafven efter blomningen i spetsen tillbakaböjda, slutligen uppräta.

III. Litteratur-öfversigt.

1. Öfver naturens perfectibilitet, med särskildt afseende på vegetationens utveckling af E. Fries.

Vi veta väl att det på sätt och vis kan anses såsom ett våldförande mot en författares framställningar om dessa afklädas sin egendomliga form och iföras en ny, och att detta till så väsendtlig del gäller om dessa populära afhandlingar, i hvilka Prof. Fries tid efter annan skänkte allmänheten del af sina åsichter rörande en mängd af de intressanta företeelserna inom växtverlden; men emedan vi ock veta att dessa åsichter äro af den art att de på engång ingifva djupare kännedom i de ämnen de behandla och mäktigt egga till studier i samma riktning, tro vi att ett utdrag af den afhandling, hvilken under ofvanstående titel finnes intagen i det sista Skandinav. Naturforskaremötets Förhandlingar, skall vara välkommet för alla dem, som ej äga tillgång till dessa Handlingar.

Likasom det är en orättvis klagan att samtiden urartar och att förrunna tidsälldrar varit lyckligare och bättre,

då deremot det är en sanning att humaniteten och civilisationen under de sednare tiderna gjort omätliga framsteg, och att den tid, hvori vi nu lefva, är en stor vändpunkt i menckliga kulturens historia — likaså ligger det ingen sanning i den nedslående läran att naturen föråldras och att jordens fruktbarhet och vegetativa productionsförmåga småningom aftager. Vål är det ett factum att något dylikt synes vara fallet, icke blott på enskilda ställen, utan öfver hela landsträckor; att t. ex. i vestra Småland stora öde hedar med en nödväxt vegetation af ljung, mossa och lafvar nu intaga de ställen der fordom voro rika gräsmarker och väldiga barr- och löfskogar; att flygsanden, liksom ett öppet frätande kräftsår, hotar fördrifva plundrarne sjelfva; att i Westergöthland dess fruktbaraste slättland, som längre tid lidit af en fortgående afmagring och dess rika skogstrakter nu blifvit *svältor*; att Hallands yppiga vegetation och Gelteröns ännu 1596 väldiga ekskog nu mera blifvit ofruktbara hedemarker; ja att Rysslands stepper fordom haft en herrlig skogsbeklädnad — men detta är icke en följd af inre naturnödvändighet, utan tvertom af menniskans misshandling af naturen. Först utrotas genom misshandling och svedning skogarne, derpå infinna sig endast sådane växter (mossa och lafvar), som kunna trifvas på den magraste jord hvars *grå hår* de ock kallas, och af dessa skogarnes försvinnande och alla de närande jord-ämnenas förstöring försämras klimatet, minskas nederbörden, göres snöns qvarstadnande, och bäckars och källors närvaro omöjlig, på samma gång sol och vindar utsuga all must och fuktighet från de kala fälten.

Deremot, när naturen är sig sjelf lemnad, aftynar den alldeles icke, utan stiger till allt större förädling, och frambringar allt ädlare naturalster. Vi se detta i ordningen för hela den organiska skapelsens uppträdande på vår jord, der det lägsta och ofullkomligare alltid måste föregå det högre och fullkomligare, i mångfaldiga gradationer, för att bereda hjälpmedel för det fullkomligares utbildande och villkoren för dess bestånd och trefnad. Ett sådant arf efter tallösa förgångna generationer är humus, och som detta med hvarje år ökas, der det ej förstöres, så ökas ock derigenom ländernas naturliga fruktbarhet.

När det ofullkomligare i detta afseende uppfyllt sin bestämmelse, måste det efter naturens eviga lag lemna plats åt det ädlare; vi se detta bestyrkt af Geologiens upptäckter och finna lätt huruledes det icke varit af en slump, utan af en inre naturnödvändighet, som de ofullkomligare naturalstren en lång tid ensamme existerade på jorden. Men det är icke nya naturalster som framfödas, det är de förutvarande, som fullkomligare förklaras och mångfaldigare utvecklas; derpå äro icke blott våra Culturväxter tydliga bevis, då dessa under mera gynnande förhållanden och rikare näring och sorgfälligare vård så förädlas, att man icke mera igenkänner den vilda urformen (t. ex. *Lactuca sativa* från *L. Scariola*, *Secale cereale* från *S. fragile* o. s. v.), utan äfven de vilda växterna äro underkastade denna förädling, fast det sker mera omärkligt, såsom Vintereken (*Quercus sessiliflora*) är en äldre ofullkomligare form af Sommareken (*Q. pedunculata*). Det är endast genom erkännandet af denna naturens förmåga af perfectibiliteten, som vi kunna fatta den oändliga mångfalden i naturen.

Denna förmåga bestyrkes dernäst af vegetationens och djurlivets stigande utveckling i särskilda länder, genom de nya ädlare former, som tillkommit, under det de ofullkomligare dragit sig tillbaka eller försvunnit. Steenstrup har med afseende på vegetationens historia i Danmark ådagalagt huru först en lång period föregått, frambringande endast de lägsta livets alster, sedan en period då Aspen, så Tallen, sedermera Eken och för närvarande Boken varit herrskande skogsträd, utan att de sednare och ädlare förekomma i de äldre lagren. Att landets fysiognomie och hela den öfriga vegetationen under dessa hvarandra successivt aflösande perioder varit olika, är klart. Under Aspens period var således vegetationen likartad med den man finner i Lapplands nordlige bygder, der Aspen ännu, jemte den alla perioder tillkommande Björken, är enda skogsträdet; och på samma sätt efterträdde hvarandra Norrlands och bergstrakternas (nu Tallens vegetations-karakter), så det medlersta och södra Sveriges slätlands (nu Ekens karakter) och slutligen det sydligaste Sveriges och Danmarks (nu Bokens region). I Sverige

finnas således alla de i Danmark nu förgångna vegetationsperioder ännu lefvande. Samma är förhållandet inom djurverlden, ej blott med de högnordiska större djuren (ss. Elgen, Renen, Bäfvern m. fl.) utan ock med flera Mollusker, hvilka nu lefva vid Grönlands och Spetsbergens kuster. Detta har ej skett genom någon klimatets rörlighet; ty de nämnde trädslagen förekomma långt längre söderut i de varmare länderna, och hvarest en dylik misshandling af naturen äger rum, der måste den ännu i dag ånyo genomlöpa samma bana, så att på de utmärglade hedarne i Sunnerbo, på Jutland o. s. v., är Aspen det enda träd, som kommer fort, och i Sverige följer derefter Tallen. Anmärkningsvärdt är ock, att den nämnde ordningen för skogsträdens uppträdande i Danmark sammanfaller på det nogaste med den mer eller mindre humusrika jord de erfordra för sin trefnad. Asp och Tall intaga nemligen alltid de magraste platser, men då humusquantiteten och bördigheten ökat sig, utträngas de af Ek och Gran; Al och Bok erfordra ännu mera humus för sin trefnad. Som det tillika ligger i skogsträdens natur att framtåga i massa, att stå eller falla med hvarandra, måste de i allmänhet antingen gå under eller blifva de herrskande. Det är i synnerhet Tallen och Boken, som i detta afseende äro förtryckande, icke ens tålande småbuskar i sin skugga, då Eken under sig gerna skyddar en småskog och Aspen växer blandad med andra trädslag.

Det viktigaste beviset för naturens perfectibilitet erbjuda likväl arternas metamorfos-lära och växlande generations-serier. Ej blott hvarje individuum framskrider till en stigande utveckling; samma art frambringar dels under olika media, eller efter andra yttre momenters inverkan, dels efter en för arten fastställd lag, individer som sinsemellan ega föga likhet. Det förra är fallet med nästan alla både i vatten och luft förekommande plantor; dränkte under vatten kunna de fortleva under årtusenden i sin lägre utbildade form, hvarunder de vanligen äro af större massa (ty med stigande utveckling inträder jemte förädlingen alltid minskning i massa: därför fornverldens organismer så kolossala emot de nu lefvande!) och fortplantas endast genom knoppar. Primitivt var hela skapelsen

könlös eller snarare hermaphrodit, all multiplication skedde genom knoppbildning och genom tallösa vexlande generations-serier har den uppnått sin närvarande fullkomlighet. Den viktigaste vändpunkten i skapelsens historia var otvifvelaktigt utbildandet af könsskillnaden, hvarigenom multiplicationen kunde ske vida hastigare och fullkomligare, emedan det nya individuum i modrens lif genomgick en hel serie af metamorphoser på vida kortare tid och, då den var fullständig, genast vid födelsen uppnådde sin typiska fullkomlighet. Hvar detta ofullkomligare sker, måste individen efter födelsen genomgå flera metamorphoser (lefva i ett larvtillstånd), eller genomlöpa vexlande generations-serier, innan den typiska fullkomligheten uppnås. Hos växterna äro Cryptogamernas sporer och Phanerogamernas pollen fullkomligt identiske; skillnaden är den, att det sednare nedfaller i ovarii amniosfluidum och der på kort tid gror till ett embryo (den unga plantan in nuce), men sporerne nedfalla i jorden för att gro, hvarföre dessa måste genomgå flera vexlande generationer, innan den typiska formen kan utbildas; men den kan äfven i dessa lägre tillstånd kvarstanna och som sådan fortplanta sig, ofta till ojemförligt större massor, f. x. *Leprarierne*; just derföre, att den ej kan hinna sin typiska fullkomlighet, ersättes detta genom större massa. I naturen och företrädesvis i den organiska skapelsen har således primitivt blifvit nedlagd en förmåga till perfectibilitet för att, efter en från evighet förutstakad verldspan, stiga till allt högre utveckling. I hela ändligheten finnes intet oföränderligt, intet oförgängeligt från verldssystem till lifvets lägsta uppenbarelser, men endast det, som saknar förmåga af ytterligare utveckling. Men det trösterika, upplyftande i denna verldsåsig är, att under den allmänna förgängelsen det enskilda endast går under för att bereda väg för det fullkomligare, eller sjelft uppträda i ädlare och skönare gestalter. A—n.

2. Zur Erklärung der Laubknospen der Amentaceen.

Eine Beigabe zur rheinischen Flora. Von **I. Cl. Doell**. Frankfurt a. M. 1848. IV. 28 p. (5 Sgr.)

Prof. Doell i Karlsruhe är redan sedan länge bekant dels genom slerfaldiga värdefulla morphologiska uppsatser,

dels och förnämligast genom sin på flera viktiga och intressanta observationer i den speciella botaniken rikliga Rheinische Flora. I det nu ifrågavarande lilla arbetet har författaren med sin vanliga noggrannhet i iakttagelser och skärpa i förklaringarne behandlat knoppläget hos *Ulmaceæ*, *Celtideæ*, *Moreæ*, *Platanææ*, *Salicineæ*, *Xylophytæ* (under hvilken benämning familjerna *Betulineæ*, *Carpineæ*, *Juglandææ* och *Fagineæ* sammanfattas). I sammanhang härmed lemnas flerfaldiga vinkar till rätta uppfattningen af inflorescensens och blommornas byggnad hos många släkten, såsom *Alnus* och *Betula*, *Carpinus* och *Corylus*, samt *Juglans*. Genom 23 i texten intryckta träsnitt äro dessa knopplägets förhållanden på ett särdeles förträffligt sätt åskådliggjorde. — Arbetet rekommenderar sig högeligen såsom ledning vid studier i ett för vetenskaplig och gedigen växtkunskap så fruktbringande ämne.

A—n.

3. Das Keimen, Wachstum und die Ernährung der Pflanzen. Ein populärer Vortrag gehalten vor den Mitgliedern d. landwirthschaftl. Vereins zu Klix am 25 u. 31 Jan. 1849 von Dr. E. Wolff. Bautzen 1849. VI, 58 p. 8:0.

Författaren söker i denna skrift på ett enkelt och lättfattligt sätt besvara dessa trenne frågor: 1. Af hvilka beståndsdelar, af hvilka egendomliga grundämnen är den lefvande, växande plantan i sitt mogna eller omogna tillstånd sammansatt? — 2. Hvarifrån hemtas materialet till växtens förökning eller tillväxande? Hvilka källor framvisar naturen, ur hvilka de enklare beståndsdelarne, som vi finna i de lefvande växterna, kunna hemtas? I hvad form komma dessa beståndsdelar utifrån till växterna? Hvilka äro öfverhufvud de näringsämnen, hvaraf växten lefver, och hvilka den måste upptaga, för att uppnå sitt henne af naturen föresatta normala mått af storlek och styrka? — 3. Huru och på hvad sätt upptagas dessa näringsämnen af växterna, af hvad orsaker qvarhållas de i dem, hvilka förändringar undergå de, för att antaga den form, hvilken i den lefvande växten förefinnes?

Arbetet besvarar, i 51 särskildta paragrafer, dessa så för landthushållaren som botanisten viktiga frågor i ett

tydligt och klart framställningssätt. Dess rent populära beskaffenhet gör densamma i flera hänseenden intressant att genomläsa. A—n.

IV. Strödda Underrättelser.

1. Resande. Enligt hvad i förra numret omnämndes, hafva Omberg och Kinnekulle blifvit utsedde att under innevarande sommar närmare undersökas af dem, som komma att med de genom Bot. reseföreningen åstadkomne medel understödde ditresa. Dessa Herrar äro Stud. G. E. Zetterstedt som utvalt *Kinnekulles*, och Stud. Fr. Holmgren, hvilken åtagit sig genomforskan det af *Ombergs* vegetation.

2. Fursten af Salm-Horstmar har under sina försök öfver de nödvändiga beståndsdelarna hos askan efter en växtart (införde i *Erlands* och *Marchands Journal* für praktische Chemie. Bd. 46. H. 4. 1849) genom rön med Hafre-växten funnit följande: **1.** Utan kiselsyra i blandningen blir växten nedliggande, glatt, blek och dvärgartad. **2.** Utan kalkjord dör den redan vid andra bladet. **3.** Utan Kali eller Natron blir den blott tre tum lång. **4.** Utan Talkjord blir den svag och nedliggande. **5.** Utan Phosphorsyra blir den svag, men upprät och normalt bildad, dock utan att framalstra frukt. **6.** Utan Jern blir den ganska blek, svag och abnorm, under det den med jern får en öfverraskande grön färg, yppig kraft, normal styfhet och sträfhhet. **7.** Utan Mangan når den ej sin fulla kraft och erhåller blott få blommor. **8.** Huruvida den behöfver Chlor, lemnar författaren oafgjordt.

Under Mag. N. J. Anderssons frånvaro hafva Hrr C. F. Nyman och K. F. Thedenius haft godheten åtaga sig att ombesörja denna tidskrifts regelbundna utgifvande. De bidrag, som benäget kunna komma att åt tidskriften meddelas, torde dertöre insändas till någondera af ofvannämnde Herrar, under adress Stockholm.
